

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТАРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ СЯЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

№ 23 (1142)

Серада, 20 сакавіка 1957 года

Цана 40 кап.

Цэнтральны Камітэт КПСС выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што правядзенне 40-й гадавіны Кастрычніка яшчэ цяжэй згуртуе ўсе народы нашай краіны вакол Комуністычнай партыі і Совецкага ўрада, яшчэ больш умацуе непарушны саюз рабочага класа і калгаснага сялянства, дружбу народаў СССР, умацуе інтэрнацыянальныя сувязі нашага народа з працоўнымі ўсіх краін і яшчэ вышэй узніме творчую ініцыятыву і актыўнасць мільённых мас працоўных у барацьбе за камунізм.

Пастанова ЦК КПСС Аб падрыхтоўцы да святкавання 40-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі

Сёмага лістапада 1957 года спяўняцца саракагоддзе Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, якая адкрыла новую эру ў гісторыі чалавечтва — эру крушэння капіталізму і стварэння новага, сацыялістычнага грамадства.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя была ажыццэўлена пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі на чале з вялікім Леніным. Скінуўшы ўладу памешчыкаў і капіталістаў, яна ўстанавіла ў нашай краіне палітычнае панаванне рабочага класа, дыктатуру пролетарыята, Совецкую ўладу — вышэйшую форму дэмакратыі, дэмакратыі для самых шырокіх народных мас. Упершыню ў гісторыі народ стаў гаспадаром сваёй краіны: фабрыкі, заводы і чыгункі, зямля і яе нетры сталі здабыткам працоўных.

Ва ўсіх рэвалюцыях мінулага адбывалася змена адной формы эксплуатацыі другой формай, змена панавання аднаго эксплуатацыйнага класа другім эксплуатацыйным класам. Кастрычніцкая рэвалюцыя прывяла да знішчэння ў СССР усёй эксплуатацыйнага чалавечка і ўсіх форм нацыянальнага прыгнёчэння і нацыянальнай нароўнасці.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя знаменавала сабой найбольшы пераварот у эканоміцы, у класавай структуры грамадства, у нацыянальных адносінах, у палітычным і культурным жыцці народаў.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя выражала нашу краіну ад навіскай над ёю эканамічнай і нацыянальнай катастрофы, ад пагрозы расчлэнэння і заняволення яе імперыялістычнымі драпежнікамі. Яна вырашыла пытанне, якое В. І. Ленін называў «пытаннем жыцця і смерці дзесяткаў мільёнаў людзей», абвясціўшы мір і ўказаўшы ўсім народам выхад з крывавай імперыялістычнай бойні. Гэтая вялікая народная рэвалюцыя з'яўляецца прыкладам самай смелай, самай беззаветнай барацьбы рабочых і сялян супраць вайны, за мір паміж народамі.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя была здзейснена пад супералагаючым сцягам марксізма-ленінізма. Яна нанесла велізарнай сілы ўдар па буржуазнай ідэалогіі, па ідэалогіі апарунізма і рэфармізму ўнутры рабочага руху, па сацыял-шавінізму і рэакцыйнаму нацыяналізму; яна ўвасобіла ў жыццё вялікія прынцыпы пролетарскага інтэрнацыяналізма, зрабіла рэвалюцыянізуючае ўздзеянне на працоўных ва ўсіх краінах, узняла на новую ступень сувесны рабочы і нацыянальна-вызваленчы рух.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя адкрыла найбольшую прастору для развіцця прадукцыйных сіл Совецкай краіны. Яна ўзняла да свядомай гістарычнай творчасці найбольшыя народныя масы, якія правялі пуды гераізма ў барацьбе супраць сіл старага, аджыўшага ладу, у стварэнні новага, перадавага грамадства.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя разняволіла жанчыну, забяспечыла ёй поўнае роўнапраўе ў палітычным і грамадскім жыцці, адкрыла перад ёю шырокія магчымасці для актыўнага ўдзелу ў грамадскай працы і ў выхаванні маладога пакалення, высока ўзняла годнасць жанчыны-матэры. Кастрычніцкая рэвалюцыя адкрыла перад моладдзю ўсіх нацыянальнасцей, якія населяюць Совецкую краіну, шырокі шлях да авалодання ведамі, да набывання вытворчай кваліфікацыі, да творчай працы, да дзяржаўнай і падзвігаў у імя шчасця і славы совецкага народа, у імя камунізма.

Нялёгкай справай было пабудаваць сацыялізм у адсталай, аграрнай краіне, спустошанай вайной, акружанай з усіх бакоў варожымі капіталістычнымі дзяржавамі. Многа цяжкасцей і перашкодаў было на шляху будаўніцтва сацыялізма. Але гераічныя рабочы клас, працоўнае сялянства, перадавая інтэлігенцыя нашай краіны, натхняемая і кіруемая ленынскай Комуністычнай партыяй, не адступілі перад гэтымі цяжкасцямі і перашкодамі, змаглі пераадолець іх у суровай барацьбе супраць эксплуатацыйнага класаў, супраць меншавікоў, эсэраў, тракцістаў, бухарынцаў, буржуазных нацыяналістаў і іншых ворагаў сацыялізма.

За гістарычна найкарацейшы тэрмін совецкі народ ажыццэвіў сацыялістычную індустрыялізацыю краіны, вырашыў найцяжэйшую пасля ўзніцця ўлады задачу пролетарскай рэвалюцыі — калектывізацыі сельскай гаспадаркі, здзейсніў культурную рэвалюцыю, ліквідаваў эксплуатацыйны клас, пабудаваў першае ў свеце сацыялістычнае грамадства. Усе гэтыя перамогі заваяваны за 40 год існавання Совецкай ўлады, з якіх не менш 18 год занялі грамадзянская і другая сувесная войны і наступныя пераходы аднаўлення народнай гаспадаркі.

Сувесна-гістарычная перамога совецкага народа над фашызмам у другой сувеснай вайне выражала не толькі народы Совецкага Саюза, але і ўсе чалавечтва ад пагрозы фашызма заняволення. У ходзе гэтай вайны совецкі народ, палітычная і эканамічная сістэма сацыялізма з гонарам вытрымалі ўсе выпрабаванні, а Совецкая дзяржава стала чыстай больш моцнай і магутнай. Усе гэта сведчыць аб невычайнай жывучай сіле сацыялістычнага ладу.

Пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі Совецкі Саюз ператварыўся ў магутную індустрыяльную дзяржаву свету, у краіну перадавой тэхнікі і навукі. К 1957 году прамысловасць СССР у параўнанні з дэ-рэвалюцыянным часам вырасла больш чым у 30 разоў, а цяжкая індустрыя, аснова развіцця ўсёй сацыялістычнай эканомікі, — больш чым у 50 разоў. Стварэнне магутнай сацыялістычнай індустрыі — асновы сацыялістычнай гаспадаркі — гэта бяспрыкладны подзвіг гераічнага рабочага класа, народнай інтэлігенцыі, усяго совецкага народа.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя і калектывізацыя сельскай гаспадаркі знаменавалі сабой найбольшы пераварот асноў сельска-гаспадарчай вытворчасці, жыцця і быту ўсяго сялянства. У паспяховым ажыццэўленні намечаных партыяй і апошняй галы мер па крутому ўздыму сельскагаспадарчай вытворчасці зноў і зноў выявіліся гіганцкая сіла калгаснага ладу, перавагі буйнай, абагуленай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Асаблівае сельскай гаспадаркі перадавой тэхнікі, шырокае ўкараненне ў калгасную і саўгасную вытворчасць дасягненняў навукі і перадавага вопыту, асваенне многіх мільёнаў гектараў цаліных і абложных зямель дзельна і значна павялічыць вытворчасць збожжжа і рушыць уперад жы-велагадоўлю.

Усе гэтыя эканамічныя поспехі, найвялікшы скачок нашай краіны ад адсталай, прымітыўнай у мінулым тэхнікі да першакласнай машынальнай індустрыі, да гіганцкай гідрэлектрастанцыі, аўтама-тыкі, тэлемаханікі, выкарыстання атамнай энергіі перажываюць паказваюць сувесна-гістарычны перавагі сацыялістычнай сістэмы гаспадаркі.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя адкрыла найбольшую прастору для палітычнага і эканамічнага развіцця ўсіх нацыянальнасцей, што населяюць СССР, для ўмацавання іх дзяржаўнага суверэнітэту і росквіту культуры, нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па змесце. Вялікая дружба, аднаванне і ўзаемадапамога народаў прыйшлі на змену былой іх раз'яднанасці і непрыязнасці. Перамога ленынскай нацыянальнай палітыкі — палітыкі роўнапраўя, дружбы і брацтва ўсіх народаў і нашай.

У барацьбе за сацыялізм совецкія людзі — рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя раслі духоўна, павышалася іх свядомасць, у поўнай меры праявіліся магутныя творчыя сілы народа, яго гераі і тварца гісторыі, будаўнікі новага, сацыялістычнага жыцця.

У СССР упершыню ў гісторыі пакончана з беспрацоўем і галечай. Разам з ростам прадукцыйнасці працы, уздымам прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці расце нацыянальны даход, павышаецца жыццёвы ўзровень працоўных горада і вёскі. У краіне, якая да рэвалюцыі налічвала 76 працентаў неписьменнага насельніцтва (ва ўзросце ад 9 год і старэй), усюды ажыццэўлена ўсеагульнае сямігадовае навучанне, пачат пераход да ўсеагульнага дзесяцігадовага навучання.

Ва ўсіх саюзных рэспубліках вырасла шматлікая народная інтэлігенцыя, якая ўпэўнена рухае ўперад совецкую навуку, тэхніку, культуру.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і ўсталяванне сацыялістычнага ладу ў Совецкай краіне зрабілі вызначальны ўплыў на ўвесь ход гістарычнага развіцця. У Еўропе і Азіі разгарнуўся магутны пролетарскі і нацыянальна-вызваленчы рух. Разгром фашызмскіх сіл у другой сувеснай вайне, у чым рашаючая заслуга належыць Совецкаму Саюзу, яшчэ больш развіваў рэвалюцыйны пролетарскі і нацыянальна-вызваленчы рух.

Да актыўнага палітычнага жыцця абудзіліся сотні мільёнаў людзей у краінах Азіі і Афрыкі, якія вярталіся ад пад яром каланіяльнага заняволення. У выніку пераможнага нацыянальна-вызваленчага руху набылі незалежнасць буйнейшыя дзяржавы Усходу, якія адгэраваюць цяпер важную ролю ў міжнародных адносінах, у барацьбе за мір.

Найбольш значнай падзеяй сувеснай гісторыі пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі была перамога сацыялістычных рэвалюцый у Кітаі і ў радзе дзяржаў Еўропы і Азіі. Будучы вынікам гераічнай барацьбы народаў, гэтыя рэвалюцыі з'яўляюцца, разам з тым, сведчаннем няспынага распаду сувеснай капіталістычнай сістэмы, неадольнага паступальнага руху ўсяго чалавечтва да сацыялізма.

Крызіс сувеснай сістэмы капіталізма, які пачаўся з часу Кастрычніцкай рэвалюцыі, робіцца ўсё больш вострым і глыбокім. Адаптушыя ад капіталістычнай сістэмы краіны ўтварылі разам з Совецкім Саюзам адзіны сацыялістычны лагер, эканамічная, палітычная і ідэйная магутнасць якога няспынна ўзмацняецца, што робіць добравторны ўплыў на ўвесь ход сувеснага развіцця.

Вялікая садружнасць сацыялістычных краін, якая аб'ядноўвае брацкімі вузамі Саюз Совецкіх Сацыялістычных Рэспублік, Кітайскую Народную Рэспубліку, Народную Рэспубліку Албанію, Народную Рэспубліку Балгарыю, Венгерскую Народную Рэспубліку, Дэмакратычную Рэспубліку В'етнам, Германскую Дэмакратычную Рэспубліку, Карэйскую Народна-

Дэмакратычную Рэспубліку, Мангольскую Народную Рэспубліку, Польскую Народную Рэспубліку, Румынскую Народную Рэспубліку, Чэхаславацкую Рэспубліку, стала несакрушальнай цвёрдыняй міру і бяспекі народаў.

Буйнейшыя дасягненні ва ўсіх галінах грамадска-га жыцця вялікай садружнасці сацыялістычных краін выклікаюць шалёную злосць імперыялістаў. На працягу сарака год існавання новага грамадскага ладу міжнародная рэакцыя прапала шляхам шпіянажу і дыверсій, контррэвалюцыйных змоў і прамых ваенных авантур перашкоды пераможнаму развіццю сацыялістычных краін. Аднак усе гэтыя спробы пацярпелі банкруцтва, бо ніякімі хітрыкамі нельга прыпыніць сувесна-гістарычны працэс усталявання новага, сацыялістычнага ладу. Аб гэтым наглядна сведчыць поўны пралом ідэйна-прававога развіцця імперыялістычнай рэакцыі звергнуць народна-дэмакратычны лад у Венгрыі. Аб гэтым гавораць і іншыя падкопы і правакацыі імперыялістычных агра-сараў, накіраваныя на абвастрэнне міжнароднай абстаноўкі.

В. І. Ленін указаў, што да сацыялізма рана ці позна прыдуць усе краіны. Падкрэсліваючы неабходнасць строга ўлічваць нацыянальную спецасаблівасць і спецыфіку розных краін, Ленін адзначаў, што асноўныя заканамернасці і рысы развіцця сацыялістычнай рэвалюцыі ў СССР маюць не мясцовае, не нацыянальна-асаблівае, а міжнароднае значэнне. Такімі агульнымі рысамі і заканамернасцямі з'яўляюцца: дыктатура пролетарыята, гэта значыць палітычная ўлада рабочага класа, кіруемага Комуністычнай партыяй; саюз рабочага класа з асноўнымі масамі сялянства і ўсімі іншымі слаямі працоўных; ліквідацыя нацыянальнага прыгнёту і ўстанавленне роўнапраўя і брацкай дружбы паміж народамі; ліквідацыя капіталістычнай уласнасці і ўстанавленне сацыялістычнай, грамадскай уласнасці на асноўных сродках вытворчасці, планаванне развіцця індустрыі, эканомікі ў цэлым, накіраванае на паводу сацыялізма і камунізма, на павышэнне жыццёвага ўзроўню працоўных; паступовае сацыялістычнае пераўтварэнне сельскай гаспадаркі; умацаванне сацыялістычнай дзяржавы і абарона заваёў сацыялізма ад замаху знешніх і ўнутраных класавых ворагаў; салідарнасць рабочага класа данай краіны з рабочым класам іншых краін (пролетарскі інтэрнацыяналізм).

Пры ўсёй спецасаблівасці Кастрычніцкай рэвалюцыі, звязанай з гістарычнымі ўмовамі Расіі, яна праявіла агульную прамую дарогу, па якой ідуць і будуць ішці да сацыялізма пролетарыі ўсіх краін.

На працягу сарака год Совецкі Саюз, кіруючыся ленынскім прынцыпам мірнага суіснавання дзяржаў з рознымі сацыяльнымі сістэмамі, няўхільна і паступова праводзіць палітыку міру, палітыку дружбы і развіцця ўзаемавыгадных эканамічных і культурных сувязей з усімі краінамі. Прыкладваючы ўсе намаганні да таго, каб захаваць і адстаяць мір ва ўсім свеце, совецкі народ не можа не ўлічваць імкненняў агрэсіўных сіл развізаць новую вайну. Таму неабходна няспынна кляціцца аб умацаванні абароназдольнасці краіны, аб надзейнай абароне вялікіх заваёў Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Совецкі народ здзейсніў слаўныя гістарычныя справы. Цяпер перад працоўнымі сацыялістычнага грамадства стаць велікая задача стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізма, задача за гістарычна кароткі тэрмін дагнаць і перагнаць найбольш развітыя краіны капіталізма па вытворчасці прадукцыі на душу насельніцтва. Няспынна ўдасканальваючы вытворчасць на базе вышэйшай тэхнікі і лепшай яе арганізацыі, совецкі народ нястомна змагаецца за ўздым прадукцыйнасці працы, за стварэнне багацця матэрыяльных даброт. Развіваючы сацыялістычны дэмакратызм, усё шырэй прыцягваючы народныя масы да штодзённага актыўнага ўдзелу ў кіраванні дзяржавай, да кіраўніцтва гаспадарчым і культурным будаўніцтвам, развіваючы навуку і культуру, усё вышэй узнікаючы сацыялістычнае свядомасць совецкіх людзей, сацыялістычнае грамадства ўпэўнена ідзе ўперад, па шляху, намечаным Комуністычнай партыяй, — да камунізма.

Цэнтральны Камітэт КПСС пастанаўляе:

1. Разгарнуць падрыхтоўку да правядзення саракавай гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, як да ўсенароднага свята, якое мае міжнароднае значэнне, псал знакам мабілізацыі творчай актыўнасці мільённых мас народа на паступовае ажыццэўленне гістарычных рашэнняў XX з'езду КПСС.

2. Падтрымаць ініцыятыву рабочых, інжынераў і тэхнікаў прамысловасці і транспарту, калгаснікаў і работнікаў МТС і саўгасаў па арганізацыі і шырокаму разгортванню ўсенароднага сацыялістычнага спаробніцтва ў гонар 40-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, накіраванага на далейшы ўздым сацыялістычнай эканомікі, на дзятэрміновае выкананне народнагаспадарчага плана другога года шостага пяцігодкі, на значнае павелічэнне сельскагаспадарчай вытворчасці, на шырокае ўкараненне новай тэхнікі ва ўсе галіны народнай гаспадаркі і найбольш поўнае выкарыстанне рэзерваў і магчымасцей сацыялістычнай

вытворчасці, на дзятэрміновае выкананне планаў жыллёвага будаўніцтва, на росквіт совецкай навукі і многаацыйнальнай сацыялістычнай культуры народаў СССР.

3. У ходзе падрыхтоўкі да святкавання гадавіны Кастрычніка ў друку і вуснай прапагандзе асвятліць важнейшыя палітычныя падзеі перыяду падрыхтоўкі і правядзення Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі; неабходна шырока папулярызаваць вялікую арганізуючую і пераўтвараючую ролю Комуністычнай партыі і яе правадыра — В. І. Леніна. Паляпшаючы ўсю ідэйна-палітычную работу ў масах, партыйныя арганізацыі павінны арганізаваць растлумачэнне сувесна-гістарычнага значэння Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, дасягненняў СССР і краін народнай дэмакратыі ў барацьбе за сацыялізм, за мір ва ўсім свеце, значэння марксіска-ленынскага вучэння аб сацыялістычнай рэвалюцыі і дыктатуры пролетарыята, ролі Комуністычнай партыі і сацыялістычнай дзяржавы ў будаўніцтве сацыялізма і камунізма, значэння пролетарскага інтэрнацыяналізма і адзінства міжнароднага камуністычнага і рабочага руху.

4. Стварыць на прадпрыемствах, у калгасах і саўгасах, ва ўстановах і вышэйшых навуковых установах, у раёнах, гарадах і абласцях камісіі па падрыхтоўцы і правядзенню 40-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі з прадстаўнікоў працоўных і грамадскіх арганізацый.

5. Рэкамендаваць у перыяд з 25 кастрычніка па 5 лістапада правесці на прадпрыемствах, у калгасах, установах, навуковых установах, ваенных частках урачыстыя сходы працоўных разам з партыйнымі, прафсаюзнымі, комсамольскімі і іншымі грамадскімі арганізацыямі з запрашэннем удзельнікаў Кастрычніцкай рэвалюцыі і грамадзянскай вайны.

6. Прапанаваць Інстытуту марксізма-ленінізма пры ЦК КПСС, Дэяржпалітвыдавцтву і Выдавцтву Акадэміі навук СССР забяспечыць спецавыпуск твораў, прысвечаных Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі: прац В. І. Леніна, зборнікаў партыйных дакументаў, успамінаў удзельнікаў Кастрычніцкага ўзброенага паўстання, серыі папулярных брашур аб Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, аб Совецкай сацыялістычнай дзяржаве, аб арганізатарскай дзейнасці Комуністычнай партыі ў сацыялістычнай рэвалюцыі і будаўніцтве камунізма, аб ленынскім нацыянальна-палітычным, аб саюзе рабочага класа і сялянства, аб перамозе сацыялістычнай індустрыялізацыі і калгаснага ладу, аб развіцці совецкай навукі і культуры і інш.

Даручыць Цэнтральнаму Статыстычнаму ўпраўленню пры Совеце Міністраў СССР выпусціць зборнік «Дасягненні Совецкай ўлады за сорок год у лічбах».

Літаратурна-мастацкім выдавецтвам забяспечыць выпуск лепшых твораў совецкай мастацкай літаратуры, прысвечаных Кастрычніцкай рэвалюцыі, грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнам і барацьбе совецкага народа за перамогу камунізма.

7. Даручыць аддзелу прапаганды і агітацыі ЦК КПСС і Інстытуту марксізма-ленінізма пры ЦК КПСС падрыхтаваць і апублікаваць тэзісы «Аб саракагоддзі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі».

8. Прапанаваць рэдакцыям газет і грамадска-палітычных часопісаў публікаваць тэарэтычныя і прапагандыскія артыкулы, прысвечаныя 40-годдзю Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, а таксама успаміны ўдзельнікаў Кастрычніцкага паўстання, гістарычныя нарысы і апавяданні.

9. Рэкамендаваць правесці навуковыя сесіі, прысвечаныя 40-годдзю Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, у Акадэміі навук СССР, у Акадэміях навук саюзных рэспублік, у Інстытуце марксізма-ленінізма і Акадэміі грамадскіх навук пры ЦК КПСС.

10. Прапанаваць Міністэрству культуры СССР: а) падрыхтаваць і выпусціць на экраны кінофільмы на гістарычныя, рэвалюцыйныя тэмы і дакументальныя фільмы-нарысы аб поспехах сацыялістычнага будаўніцтва ў СССР;

б) правесці ўсеагульны фестываль драматычных і музычных тэатраў, ансамбляў і хораў з паказам у Маскве і ў сталіцах саюзных рэспублік дасягненняў лепшых творчых калектываў;

в) выдаць масавым тыражом плакаты, альбомы, рэпрадукцыі лепшых карцін аб Леніне, аб Комуністычнай партыі, аб сацыялістычным будаўніцтве ў СССР, а таксама фотавыстаўку «Сорок год Совецкай ўлады»;

г) арганізаваць па радыё і тэлебачанню сістэматычныя перадачы, прысвечаныя 40-годдзю Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Цэнтральны Камітэт КПСС выказвае цвёрдую ўпэўненасць у тым, што правядзенне 40-й гадавіны Кастрычніка яшчэ цяжэй згуртуе ўсе народы нашай краіны вакол Комуністычнай партыі і Совецкага ўрада, яшчэ больш умацуе непарушны саюз рабочага класа і калгаснага сялянства, дружбу народаў СССР, умацуе інтэрнацыянальныя сувязі нашага народа з працоўнымі ўсіх краін і яшчэ вышэй узніме творчую ініцыятыву і актыўнасць мільённых мас працоўных у барацьбе за камунізм.

ТРЭЦІ ПЛЕНУМ ПРАЎЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БЕЛАРУСІ СТАНОВІШЧА БЕЛАРУСКОЙ СОВЕЦКАЙ ЛІТАРАТУРЫ ПАСЛЯ ХХ З'ЕЗДУ КПСС І ЯЕ ЗАДАЧЫ

(Праця. Пачатак на 2-й стар.)

свае гучанне. Нагадаючы на тое, што ў творы павялічана адмоўная бітва ў калгасным жыцці, ён навідае святлае ўражанне, бо прасякнуты ўпэўненасцю ў перамоце станоўчага, перадавога, у росце сацыялістычных адносін паміж людзьмі калгаснай вёскі.

Макар Паслядовіч, які ў свой час напісаў цікавую аповесць «Святы над Ліпкам», дае правабразам галоўнага героя Людміла Сіва з'яўляецца вядомы ўсюму Савецкаму Саюзу старыня калгаса «Рассвет» Герой Савецкага Саюза К. П. Арлоўскі, зноў вярнуўся да гэтага вобраза ў сваім новым творы «З табою побач», першую частку якога надрукаваў летась. Трэба сказаць, што ў асмаціўшым галоўнага героя пісьменнік стаў яшчэ бліжэй да вобраза Т. Арлоўскага. Кажы, хто добра ведае Т. Арлоўскага, знойдзе ў героя аповесці Арлоўскім яго характэрныя рысы. Неадрама пісьменнік мала адыходзіць як ад самага прозвішча героя, так і ад назвы калгаса.

У чым вартасць новае рэчы М. Паслядовіча? У тым, што зместам ён з'яўляецца жыццём па ўсёй сваёй велічы, суровасці і прыгажосці.

Мы бачым у творы сапраўдны шлах славетнага старыня калгаса «Рассвет»: тое, як ён з першых год рэвалюцыі змагаўся за Савецкую ўладу на франтах грамадзянскай вайны; бачым яго партызанскую барацьбу супраць паліцэйскага, вольскага паліцэйскага фашызму ў дні Вялікай Айчыннай вайны.

Вобраз старыня Арлоўскага пададзены ў яго праўдлівым развіцці, у барацьбе з недахопамі, з людзьмі, якія фактычна перапрацавалі развіццё калгаснай гаспадаркі.

Пісьменнік цвёрда працуе над другой кніжкай. Кажучы аб станоўчых якасцях першай кніжкі, вяртае параіць М. Паслядовічу звярнуць большую ўвагу на сюжэтную пабудову твора, каб зрабіць яго больш цікавым, і ярыч паказаць сваёй галоўнага героя ў пераходны момант, які яго сённяшніх справах. Заслуга пісьменніка ў тым, што ён малае камуніста-гаспадару, кіраўніка калгаса з волькай вольі і вольшам, які ўмеў вядзе за сабою калгасны масы.

Добра было-б, каб М. Паслядовіч у другой частцы кніжкі яшчэ шырэй паказаў вобраз старыня калгаса — аднаго камуніста, каб яго твор з'явіўся павучальным для многіх і многіх прапаўчальна калгаснага сла. Для нашай моладзі, якая павінна выбраць у жыцці налёгі, але пачэсны шлях.

Выспраўнай удачай пісьменніка Уладзіміра Шаўчука з'яўляецца яго аповесць «Пасля вяселля». Вельмі важна, што напісана гэтая аповесць на матэрыяле з жыцця рабочай моладзі. Звычайна многія нашы праязніцы творы заканчваюцца вяселлем, а У. Шаўчук пачаў з вяселля, калі токар аўтамава Андрэй Быдзіцкі жоніца з сакратаркай свайго дзрэкцара Марынай. Андрэй — перадавы рабочы, выхаваны, сумленны чалавек, але сям'я ў яго будуча з волькай цяжкасцю. Паміж ім і Марынай ідзе барацьба за тое, што і ў будзе дыктаваць сваю волю ў сям'і. Марына на загаду мужа кірае працу. Дробная неадна паспуюча перастаець у востры канфлікт, малалета сям'я пачынае разбурацца. Пісьменнік дакладна і выкрывае прычыны гэтага.

Трэба сказаць, што адносіны ў сям'і ў творы паказаны цікава, але не пераказна. Таксама без належнага ведання спецыфікі вытворчасці паказаны людзі ў працы, у прыватнасці канфлікт Андрэй са сваім начальнікам на заводзе. І ўсё-ж аповесць па-сапраўднаму хваляе чытача, адкрывае перад ім свет складаных уземаадносін у асяродкі нашай моладзі.

Раман Сабаленка, ягона доўгі час мы зналі выключна як паэту, выступіў летась з аповесцю «Юнацтва ў ларосе». Гэтая аповесць увакраснае жыццё даўно пераглытае з яго нечалавечай жорсткасцю і цемрав, малое пачатак дарогі юнацка першых год рэвалюцыі, якім Савецкая ўлада шырока раскрыла дзверы ў свет. Жыццё падлетка Макара Шыянкі, яго перажыванні і імкненні да новага — вольска галоўнага лінія ўсё аповесці. У творы шмат цікавых дэталей, але вобраз Макара Шыянкі самы яркі. Сучаснаму малодму пакаленню, якое не ведае таго цяжкасці, што перажыў юнакі таго пакалення, вельмі карысна будзе назнаміцца з тагачасным жыццём. Аповесць цікава сваймі пазнавальнасцю, сваім шчырна і праўдлівым апісаннем. Неабыякае, каб у ёй не было хібаў. Аўтару варты працаваць і над асобнымі вобразамі, галоўным чынам над вобразам Праваго, арганізатара ўлады ў першыя гады рэвалюцыі, і над выраўненнем моўных неадпавядаў, але твор наогул карысны і ўжо сустрача прыхільна. Р. Сабаленка павінен звярнуць увагу пры прапаўчальнасці сваёй аповесці на больш глыбокі наказ рабарэаўскага пермыду жыцця свайго героя, тым больш, што гэты перыяд сфармаваў яго характар.

Як аб станоўчым у развіцці нашай працы, трэба сказаць аб далейшым колькасці і якасным росце жанра апаўчання. У мінулым годзе пачаў працаваць ў гэтым жанры як старыня пісьменнік, так і малодыя. Надрукавалі новыя апаўчання Янка Брыль, Шліп Пестрак, Янка Спрыган, Іван Грамовіч, Іван Мележ, Усевалад Браўчанка, Алена Васіленка, Ілья Гурскі, Аляксей Кулакоўскі, Раман Сабаленка, Арыэль Чарышэвіч, Павел Кавалёў, Яўген Васіленка, Аляксей Рылько, малодыя праязнікі Аляксей Карлюк, Аляксей Асіпенка і Іван Науменка.

З першымі праязніцкімі творамі ў рэспубліканскім друку выступіў летась Мікола Лапуста, Васіль Выкаў, Барыс Сачанка, Аляксей Рыбак, Яўген Карпучкоў, Васіль Нікалаенка і рад іншых майстэрства таварышў.

Адзначаючы агульнае росце майстэрства нашых апаўчанняў, хочацца сказаць, што найбольшых поспехаў у гэтых адносінах дамогся Янка Брыль. Вядомы нашаму шматлікаму чытачу па цудоўнаму апаўчання «Галэ», ён у мінулым годзе выступіў з апаўчанням «Сіроці халеб», якое прыдавала ўвагу волькіх чытацкіх колаў.

У чым поспех Я. Брыля? У тым, што ён заўважыў шмат пра тое, што добра ведае, пра тую аўна жыцця, якія перажыў і добра адчуў. Падвольнае станоўчымі слямі Залодзія Беларуска — гаротнае жыццё хлопчыка Данілы — вольска з'явілася тэмай апаўчання. Добра і тое, што ў гэтым творы пісьменнік здолеў у вобразе настаўніка Марыі Андэжэўскай паказаць інтэлектуальна працоўных, паказаць тое, як бядняк-палык спраўляў бядняк-беларусу. Сюжэт апаўчання стройны, вобразы вылічаны ярка, скульптурна. Гэты твор Я. Брыля, як і шмат іншых, заслугоўвае ўважання аднабратна. Я нічога не маю супраць агульнай добрай аўнакі твораў Я. Брыля, дадзенай А. Адамючым і Н. Перкіным у «Дружбе народаў», але, мяне здаецца, яны робяць лішняе, калі ў апаўчання ўважліва ўсклаюць: «Волькі напісана ў апаўчання галэ аповесці і раману, якія не ўважліва літаратуру ніводным назоўным вобразам-тыпам! А Галэ, як і вучоны саюбнік Лялук з апаўчання «Субарыняцыя», ужо ўвайшоў у нас ў жыццёвы абыходок, як вобраз назоўны».

Напраўда гэта. Напраўдзіна, па-першае, агульнае апаўчанняе цэлага галоўнага твораў, па-другое, што гэтыя героі Я. Брыля сталі ўжо назоўнымі, па-трэцяе, нікуды не варты такое супрацьстаўленне Брыля іншым праязнікам. Я. Брыль — пісьменнік зольны, і ён зусім не мае патрэбы ў такой непатрабнай літэратуры, у пераведзеным апаўчанням і.с.в. у пераведзеным і ведае, што і пры яго дастаненнях яму наперадзе яшчэ шмат працы.

Добра прапрацаваў у жанры апаўчання Аляксей Кулакоўскі. Яго апаўчання «Двадцатты жорсткі», у якім проста і адназначна расказана аб дзесяці жыхароў-маці, зроблена па-сапраўднаму глыбока.

Цікавую кніжку апаўчанняў «Прызначэнне» выдў Я. Васіленка. Вельмі важна на тое, што ён амаць адзіну ў Беларускай піша пра жыццё чыгуначнікаў, і Піша з велічыннае справы. Яго героі — праўдлівы нашай чыгуначні: машыністы, саставіцель паздоў, лудыя абыходчыкі, стралачыкі, дыспетчары.

Наогул многа ў мінулым годзе напісана цікавых апаўчанняў. «У гарах дажджы» І. Мележа глыбока раскрыла вобраз радавога чалавека — савецкага воіна. Жыццё калгасца прысвечана апаўчанням А. Васіленка, П. Пестрака, У. Браўчанкі, А. Рылькі, І. Гурскага, Р. Сабаленкі, І. Дубоўскага і інш. Добрае апаўчання М. Ткачова «Шуся і Пуська», прысвечанае высокароднасці савецкага чалавека. Вышла кніжка апаўчанняў П. Кавалёва. З'явіліся апаўчання М. Раўігнага, А. Пальчэўскага і інш.

Некалькі слоў хочацца сказаць пра Янку Скрыгана. Яго кніжка апаўчанняў, якая выйшла летась, сведчыць аб тым, што мы маем справу з пісьменнікам сталым, удальным. Я думаю, што выкажу агульную думку: мы чакаем ад Я. Скрыгана многа цікавага, сапраўдны высокага.

Вядома справа, што ў кароткім аглядзе я не здолеў паказаць станоўчымі нашай прозы за апошні год, што, вядома, не раскерыў усё іх дадатных якасцей, як не паказаў і некаторыя істотныя неадпавядаў, з якіх трэба змагацца. Але мяне ўсё-ж хочацца некалькі падсумаваць свае думкі. Шырокія палотны нашай прозы — раманы і аповесці ўсё больш ахапляюць з'явы сучаснага жыцця, кампазіцыйна яны сталі больш арганізаванымі, хоць яшчэ не зусім пазбегнуў ў іх поўнага рыхласці, асобныя героі раману даюцца больш ярка.

Але яшчэ многа працы трэба зрабіць нашым праязнікам, каб па-сапраўднаму авалодаць майстэрствам, каб іхныя героі іх твораў сталі сапраўды назоўнымі. Барацьба за багацце мовы, за чысціню ёй — наўвядзеная задача для большасці з нашых пісьменнікаў.

Радасна, што ў нас многа з'яўляецца апаўчанняў, у якіх зварочваюцца шматлікі бакі нашай рэалісцы. Ёсць сярэд іх добрыя ўзоры — вольска на іх і на лепшыя ўзоры з рускай і другіх братніх літаратур і варты арыентавацца. Я не кажу аб наслэдаванні, а аб уздыме якасці сваіх твораў, уздыме майстэрства.

1956 год у беларускай савецкай паэзіі не вызначыўся волькімі палотнамі. Мала ў нас з'явілася пэм. Праўда, у мінулым годзе выйшла асобным выданнем «Грозная пушча» Арыэля Кулашова, напісана ім брыху раей. Паэма з'явілася працягам волькіх паэтычных адуўняў паэта, адной з частак паэтычнага паказу яго аднагодкаў ва ўмовах жорсткай барацьбы за вызваленне Заходняй Беларуска і ўз'яднанне ў адзінай Савецкай дзяржаве.

Аляксей Зарыцкі надрукаваў у «Полымі» пэму «Таварыш Саша» — таксама аб гаротнай барацьбе партызан у заходніх абласцях. Вобраз Сашы — адважнага юнака, пададзены ў лірыка-эпічным плане, хваляе нашага чытача.

Тое, што ў нас з кожным годам з'яўляецца ўсё больш твораў, прысвечаных жыццю былой Заходняй Беларуска, — з'ява вельмі дадатная. Нам трэба заўважліва памятаць, што насельніцтва заходніх абласцей рэспублікі на працягу волькіх год знаходзілася ў выключна цяжкіх умовах прыгнёту, і яго змяненне за сваё вызваленне патрабуе ўсё новага і новага аднастаўлення.

Невядлікую пэму «Аліна» надрукаваў Аляксей Багана. Паэма напісана на тэму волькіх. Героіна страціла мужа на вайне, але дагэтуль верная свайму каханню. Непераканальна гучыць, калі яна аб'яўнявае свайго знаёмага прафесара ў абшчынскіх настроях толькі за тое, што ў яго кватэры дымны і адуўня, бо для гэтага ў вобразе прафесара няма ніякіх іншых падстаў. Тым больш незаконна такое падкрэсліванне, што «не за гэта змагаўся Мікола». Дымны ў хале — зусім не ганьба не толькі для прафесара, а для кожнага савецкага чалавека.

Многа цікава вершаў за мінулы год Шліп Пестрака, Максім Танк, Максім Лужанін і Кастусь Кірэнка.

П. Панчанка, застаўшыся верным свайму востраму названню, у новых вершах стаў яшчэ больш надхнёным. Яго волькіх адуўняў усё з'явы жыцця, і паэтычнае

сэрца з паучыцём волькіх грамадзянскай аднасінасці ўзнімае свой голас за пабудову святага жыцця, супраць рожных хібаў, супраць усёго, што перашкаджае нашаму паспяхавому руху наперад. П. Панчанка выстулае супраць перажыткаў капіталізма, супраць дэўляў, якія часамі стаюць на дарозе ў нашай стваральнай працы, з поўным правам успамінаючы, як за наш сённяшні дзень змагаўся яго аднагодкі:

Працавалі з храбрасцю юнацкай, Формулы зурвалі на хаду, Сербалі ў сталую камбінаткай Вегетарыяную бурду, Мы сёбе абкрадалі свядома, У строгія трымацкія галы, Каб раўні ў Сібіры неае домны, Рымж наглытаўшыся руды.

І, вядома, паэта, які бачыў, з якімі ахвільмі змагаўся за лепшае жыццё народ, волькім цанер адуваець і прыставаець, і такуты вучоны смч, які не ўмее сёбе павольдзі, і верхавіцям-бабатуны ў працы, і дэнтары, якія нагаўняць сум.

Некаторыя таварышы спрабавалі ўвесці на паэту абвінавачванне, быццам яго апошнія вершы вызначаюцца некім адвольным адуўнянем. Напраўда! У вершах П. Панчанкі адуваецца вострая суровая крытыка паэтам-грамадзянінам усёго адуўняга ў нашым жыцці, цвёрдая вера ў перамогу нашага цудоўнага жыцця над асобнымі хібаі. І паэт з волькіх упэўненасцю, як і яго героі, глядзіць у заўтрашні дзень:

Не страчаны мары, Хто кажа, што мы пастарэлі? Пасяя ўсё пакутаў мы проста душой падабралі, Радыма, не нам у волькім паходзе кіліца, Мы многа зрабілі, нам ёсць чым цяпер пахваляцца!

Па-рапейшаму многа і ўзала прадаваў Максім Танк. Праўда, чытач ужо даўно напамінае паэту, што чакае ад яго буйных паэтычных палочен. Усе вядома М. Танка як майстра эпічнай паэмы, гэта ён добра даўў раей. Дакаралі паэту і за тое, што ён амаць з'яўляўся выступае з больш-менш усталяванымі «сцэнамі вершаў», быццам гэта некалькі аднастаіна. Будзем праўдлівым. Асобныя вершы М. Танка бывае што і паўтароўца, бываюць сярэд іх зраўкі і такія, якія не вызначаюцца асабліва свежасцю. Але галоўнае, і ў гэтым сутнасць справы, — цыкам М. Танка з кожным разам прыносяць чытачу свежыя думкі, волькіу сілу грамадзянскага гучання, новыя тэматычныя знаходкі.

Так, у чарговым нумары «Полымя» за 1956 г. паэт змясціў цыкл вершаў, наўвядзеных рознастайных па ахону том: тут вершы пра партыю, аб новым жыцці на Эльбе і Дунаі, заклік да пільнасці і да дрэўжы, барацьба за мір. Усё, што хваляе савецкага чалавека, знаходзіць свой водгух у душы паэта. Ужо ў гэтым годзе паэт надрукаваў новы цыкл вершаў, прысвечаных падарожжю вакол Еўропы. Нагледзячы на тое, што пра гэта ўжо шмат напісана, у многіх вершах паэт знаходзіць свой пункт гледжання на змежжа і яго жыццё і ўзала спалучае свае ўражанні з паказам жыцця свайой Радзімы, бо, як праўдліва зазначае паэт у сваіх вершах, паэзія

...неабы глухой быць і марнай І супраць зла не пратэстувачай, Ей трэба быць сілай ударнай, Партыяны, заўжды атакуючай, Паэзія — ў бітве адвага, Не спобуў тупых рэзалюцыі, Не ведае блага флага

у каханні, у рэвалюцыі!

Пэіна і рознастайны прапаўчальнік летас Максім Лужанін. Яго вершы аб партыі і аб днах Кастрычніка характэрныя сваім непасрэдным успрыманнем і шчырасцю. Я думаю, што ў вершы «Партыя» ён выказвае не толькі сваю думку, а думку волькіх многіх беспартыійных большавікоў. Ён гаворыць:

Няхай я ў райком не пісаў афішыяна заявы, Не маю білета, няма асабістае справы, — Я ўносыў работай сумленна плачу, без спазнення, Стаю на вуліку, як кожны з майго пакалення.

Вершы аб Чэхаславакіі радуюць паўнацэннае успрыманне жыцця. Тут і людскія сэрцы, з якімі мы па-братняму з'яднаны, і нямерная прыгажосць пудоўнага краю. У вершы «Сустрачы» паучыцём роднасці перадаецца так:

Пабачыў я твара протыма, Абдымкі раскерыў сёбрам, Як бышам усё жыццё сваё Хлеб-соль дэталі папалам.

Я лічу добрымі паэтычнымі знаходкамі М. Лужаніна вершы «Ручай» і «Вала-спад». Сапраўды, гэта цудоўны, калі паэт піша:

З далёкай стромае вершыні Зысёў, як нітка, ручаёк, І я пайшоў насураць плыні, Каб дакапацца, дзе клубок.

У апошніх вершах М. Лужаніна адуваецца волькіх увага да працы над моваю, творчае выкарыванне фальклору. Вядома, ёсць і некаторыя агрэхі—часам прымернае імяне быць нечаканым у пабудове радка, але агулам прапа Лужаніна за 1956 год волькім выразна і высокакасна.

А тое, што М. Лужанін—паэт рознастайны, піша лірычныя вершы і вершы грамадзянскага пафуса, піша пэсы да волькіх адуўняў і гумарыстычныя рэчы, тое, што ён для народнага хору Ляллінаў напісаў паэму праграму для фестывалю, — заслугоўвае ўважання.

Мне хацелася-б больш-менш падрабязна спыніцца на творчасці нашых таварышў-паэтаў, але, нажалі, я абмежаваны часам. Хачу, аднак, адзначыць, што М. Калачынскі ў мінулым годзе выдў кніжку вершаў «Прыпар», якая атрымала станоўчую аданку ў нашым друку. Вершы ранейшых год дапоўнены вершамі

апошняга часу аб жыцці ў нашай рэспубліцы, аб Волга-Доне. Паэт палітыў з паучыцём адказна за адбор сваіх рэчаў у кнігу. І хочацца згадацца з паэтам:

Мы за год паманелі, Да новых Падняліся вышынны ў жыцці, Кліча партыя, з ёй мы гатовы, Пэсію ўзяўшы, наперад ісі.

Калі аглядаць зробленае нашымі паэтам за мінулы год, радуе, што вершы большасці з іх былі непарыўна звязаны з жыццём, што паэзія адукалася на тым паэзіі, якімі жыла наша краіна. К. Кірэнка выдў кнігу вершаў «Любоў і дружба», змяшчальцеся німаля вершаў аб новых з'явах жыцця, волькім трапіа адукуны на паэзіі волькіх леташняга года, калі імперыялісты зрабілі напад на Егіпет і арганізавалі контррэвалюцыйны мяжэж у Венгрыі, калі буржуазныя іпадоўны расплава паціны наступі на нашу сацыялістычную іпадоўны. Кастусь Кірэнка праўдліва вызначыў месца паэты ў савецкім страі:

Я зноў цвёрда: свет да часуны прыдзе, І я тым дэнь—шчаслівых дэнь гарніст. Калі мяне волькім волькім неаувазіць, Дык значыць—я сапраўдны камуніст! Ён кажа пра ворага: Яму ўжо сяньця сёлаў палаліцы, Ён прафасляе бомбаў сваіх свіст. Калі мой вораг хоча мяне знішчыць, Дык значыць—я сапраўдны камуніст!

Прад гэтай сляі—як ні мітусіцца, Прад ёй дрэжыць іш, што асены ліст. І калі вораг мой мяне баіцца, Дык значыць—я сапраўдны камуніст!

За леташні год у нашу паэзію прышло рэалісцае папаўненне. Стала ў строй паэзіі Міхаіла Чарота, Уладзіміра Хадзікі, Андрэя Аляксандрыча, Алясея Знонака, Міхаіла Хведаровіча, Спрыга Грахоўскага, Станіслава Шушкевіча, паэзія Цімка Гартнага, Міхаіла Вагуна, Юры Гаўрука, вершы Юлія Таўбіна, Змітрака Астапенкі, аўрабейскіх паэтаў Ізі Харыка, Куляба, Платнера і інш.

Кніга вершаў А. Знонака абмяркоўвалася на секцыі паэзіі і атрымала станоўчую аданку. Вершы яго, якія змяшчаліся на старонках нашых часопісаў і газет, сведчаць аб тым, што паэт з паучыцём пільнаага грамадзянскага пафуса апава сённяшняе жыццё нашай Радзімы.

А. Аляксандрыч, рыхтуючы аднагомік сваіх выбранных твораў, змясціў новыя вершы ў нашым перыядычным друку.

Выступіў з новымі вершамі і М. Хведаровіч, які таксама здў сваю кнігу ў друк.

Творчасць С. Грахоўскага была шырока абмеркавана на паэтычнай секцыі, дзе адзначалася як дадатнае, што паэт умеў адувацца да паэзіі сённяшняга дна. У кожнага з названых паэтаў бёль уладны рэчы, прысвечаныя сённяшнім жыццю нашай рэспублікі. Многа цікавых вершаў прысвечана і другім куткам нашай волькіх Радзімы. Аднак хочацца паказаць таварышам, каб яны ў агульным страі савецкай паэзіі яшчэ глыбей уваходзілі ў жыццё, каб яны больш былі на нашых прапрыметствах, у калгасе і соўгасах, дзе і патрэбна чэрпаць матэрыялы для сваёй дэталей творчасці.

Я не магу спыніцца на творчасці ўсёх паэтаў. Дарчы, лік іх волькім павялічыўся за апошні час. Аднак мшу адзначыць, што ў 1956 годзе — адны з большым поспехам, другія з меншым—выступілі са сваімі вершамі А. Васіленка, П. Прыхадзька, А. Астрыйка, В. Вітка, А. Руецкі, П. Макал, М. Васілёк, К. Булла, М. Спрыган, Б. Спрыган, Э. Валасевіч, У. Арыццет, М. Аўрачым, П. Пестрак, А. Вілюгіна, А. Вольскі, В. Матвухаў, Н. Кірэнік і іншыя. Надрукаваны вершы зольных малодых паэтаў У. Караткевіча, Я. Непачаловіча, У. Нязвецкага, Я. Лос, А. Лойкі і інш.

Калі толькі перагартыць літаратурныя старонкі «Чарноўна змены», «Знаменні юности» і абласных газет, мы пачынам, колькі ідзе ў літаратуру сапраўдны зольны моладзі і, трэба сказаць, на больш вышэйшым агульным узроўні, чым некалі прыходзілі многія з нас. Уся справа цанер у тым, каб яны належыць накіравалі іх.

Для фестывалю моладзі паэты Э. Арыццет, А. Васіленка, А. Вольскі, М. Калачынскі, А. Русяк, А. Астрыйка, П. Прануза, А. Астапенка стварылі разам з кампазітарамі пэсы.

Паспяхаво прапуюць над лібрэта для опер М. Калачынскі і А. Васіленка. Падсумаваўшы здабыткі нашай паэзіі за 1956 год, не пэжака заўважыць, чаго ў нас не хпаіе і на што нам трэба перш за ўсё звярнуць сваю ўвагу. Стварэнне буйных паэтычных палочен—паэм лірычнага, ліра-эпічнага і галоўным чынам, шырокага эпічнага характару—нам першачаровава абаважак. Зноў-жа, як узор, стаіць перад нам глыбокі, па-народнаму пудоўны паэма Якуба Коласа «Новыя зямля» і «Рыбакова хата». А нашы сучасныя паэты ўсё-ж мала паказваюць сапраўднае аблічча чалавека—працаўніка і змагага.

Калі зыходзіць з колькасці п'ес, якія з'явіліся ў 1956 годзе, дык іх не так ужо мала. Восем п'ес, з якіх сем на сучасную тэму і адна гістарычная. Але, на волькіх жыццё, гэта п'ес істотнага кроку ў развіцці нашай драматургіі не зрабілі. Некаторыя з іх выйшлі і за межы нашай рэспублікі, але не адолелі там доўга ўтрыманца. А ўся справа, вядома, у тым, што драматургі неадасткова глыбока правіталі ў жыццё, мала прапрацавалі над сюжэтам сваіх п'ес і над мовай сваіх герояў.

Адной з найбольш волькіх п'ес, напісаных у леташнім годзе, з'яўляецца п'еса К. Губарэвіча «На крутым павароце». П'еса на патрэбную тэму—аб уземаадносінных горада і вёскі. Вець цікавыя, камедыйныя сцены, пытанне настаўлена праўдліва, а ў цэлым п'еса ніякі драматургічны зольнасця К. Губарэвіча.

П'еса А. Маўзона «У ціхім завулку» выстулае супраць носьбітаў адважных поглядаў, супраць прыставаўцаў у ганд-

зольных арганізацыях. Ішла гэтая п'еса ў тэатры імя Янкі Купалы ў нас і ў тэатры Масквы, але асабліва ўражанні не зрабіла, бо яна неглыбока па сваёму ідэяльнаму вырашэнню, невыразна па сваёй структуры і слабая па мове.

Летась з п'есай «Права на п'ясце» выступіў І. Дорскі. Прыемна, што І. Дорскі, які раней выступіў у саўтарстве, напісаў п'есу адін. Яна ішла ў тэатры імя Якуба Коласа, у нашым рускім тэатры, прынята і адзікім тэатрам. Драматычна знімае важныя пытанні калгаснага жыцця, партыйнай работы, уземаадносін дзяцей і бацькоў, праблему каханя Але вядома, што ў гэтай модалапаўчання і адзікім тэатрам. Многае кагалае, што магло прывабіць гледача, не адолела разгарнуцца з-за драгарадных праблем.

Таварышы, якія выступалі ў друку з агульным спекталю на гэтых п'есах, калі многа неабходных парад. Думаю, што драматургам варты ўзіцьчы прапаўны трамдэкацы, каб прапрацаваць свае творы, а яны готыга варты.

На важную тэму—аб жыцці і працы нашай тэхнічнай інтэлігенцыі — напісаў п'есу «Пакук малоды» праязнік І. Мележ. Аўтар шмат увагі адуў вобразам моладзі, выхаванню малодцага пакалення, уземаадносін паміж малодцамі і старымі тэхнічнымі кадрамі. П'еса заслугоўвае увагі. Пра гэта гаварылі ў секцыі драматургаў Саюза пісьменнікаў і ў секцыі вершаў тэатра імя Янкі Купалы. Пісьменнік прыняў слушныя заўвагі і прапрацава

